

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji
14. jun - 27. jun 2024. godine

Sloboda izražavanja

Novinaru zabranjen ulazak u Srbiju

Novinaru Glasa Amerike i Radija Slobodna Evropa, Romanu Perlu, zabranjen je ulazak u Srbiju početkom juna. Roman je u Rusiji zbog svoje novinarske profesije označen kao “strani agent”, a kao razlog zabrane ulaska u Srbiju navedeno je da je novinar “bezbednosni rizik”. Reporter bez granica saopštili su da je na odluku Srbije uticala Rusija.

Brnabić targetira medije

Predsednica Skupštine Ana Brnabić optužila je medije da blisko saraduju sa kriminalcima u navodnim napadima na Vučića. Ona je označila medije kao saradnike mafije, što je opasno targetiranje i ugrožavanje bezbednosti novinara/ki. Napadi na nezavisne medije dolaze u nedelji kada je objavljen Izveštaj o slobodi izražavanja u svetu, međunarodne organizacije Article 19, u kojem se Srbija našla na 90. mestu od ukupno 161 zemlje, čime je svrstana u red zemalja sa ograničenom slobodom izražavanja.

Odluka o izručenju beloruskog novinara

Viši sud u Beogradu doneo je odluku o izručenju novinara Andreja Gnjota beloruskim vlastima. Nezavisno društvo novinara Srbije saopštilo je da se sumnja da je pravi razlog zbog kojeg beloruske vlasti traže njegovo izručenje zapravo njegov aktivizam. Na ovakvu odluku odbrana ima pravo žalbe Apelacionom sudu. Ovo je još jedan u nizu primera problema sa kojima se strani novinari/ke u Srbiji, naročito oni koji su nepoželjni u Rusiji i zemljama pod njenim bliskim uticajem, suočavaju.

KRIK neprestano izložen SLAPP tužbama

Još jedna presuda doneta je protiv KRIK-a. Ovog puta razlog je tekst u kojem su objavili da su bili tuženi od strane komandanta policijske jedinice Gorana Živkovića i dvojice njegovih saradnika. U obrazloženju Apelacionog suda navode se i delovi koji ni ne postoje u samom tekstu. Povodom ovog slučaja oglasila se i Nacionalna radna grupa za borbu protiv SLAPP-a iz koje su saopštili da “Strahuju da je vlast odlučila da se konačno obračuna sa nezavisnim medijima i novinarima, a da je KRIK samo prvi na udaru. Zahtevamo da vlasti prestanu da zloupotrebom pravosudnog sistema guše medijske slobode, kao i da pruže podršku nezavisnim medijima i osiguraju njihov rad bez straha od represija.” Svega nekoliko dana nakon ove presude, Predrag Koluvića, koji je već više puta tužio i dobio KRIK na sudu, najavio je da će ih tužiti ponovo. Veliki broj tužbi sa kojima se KRIK suočava dovodi u pitanje opstanak ovog istraživačkog portala i pokazatelj je načina na koji se vrši pritisak na slobodne medije kroz pravosudni sistem.

Još jedna tužba protiv Slavko Ćuruvija fondacije

Još jedan od oslobođenih u slučaju ubistva novinara Slavka Ćuruvije, Miroslav Kurak, tužio je fondaciju zbog saopštenja u kojem se iznosi neslaganje sa presudom. Pritisak na medije i civilni sektor ostvaruje se i putem tužbi koje finansijski ali i nematerijalno iscrpljuju novinare/ke i aktiviste/kinje.

Fedi Štukanu zabranjen ulazak u Srbiju

Glumcu i piscu iz Bosne i Hercegovine Feđi Štukanu, zabranjen je ulazak u Srbiju. Feđa je zadržan na aerodromu Nikola Tesla kada je dolazio u Beograd povodom gostovanja na festivalu Udruženja Krokodil. Glumac nije bio obavešten da zabrana ulaska koja mu je izrečena prošle godine zbog učešća na protestima “Srbija protiv nasilja” i dalje važi. Zabrana ulaska je na neki način kazna piscu zbog javnog iznošenja kritičkih stavova prema režimima u regionu, uključujući i Srbiju. Kampanja protiv ovog umetnika je, nakon učešća u protestima, vođena i preko režimskih tabloida koji su ga vređali na nacionalnoj i verskoj osnovi. Obračun sa intelektualcima manir je vlasti Srpske napredne stranke koja teži ukidanju i zabrani svakog vida kritike.

Izlepljeni plakati na ulazu u Danas

Konzervativni pokret “Naši” izlepio je plakate sa likom Slobodana Miloševića na ulaze u prostorije lista “Danas”. Ovo nije prvi put da ovaj ekstremno desničarski pokret targetira kritičke medije i uništava njihovu imovinu. Niko do sada nije odgovarao.

Sloboda okupljanja

Student oslobođen optužbi

Student Dimitrije Radovanović, uhapšen u decembru na protestu ispred Skupštine grada Beograda, oslobođen je optužbi za "nasilničko ponašanje". Podsećamo da je Dimitrije duže od mesec dana proveo u kućnom pritvoru. Tužilaštvo je najavilo žalbu na odluku suda, te se pravni progon jednog studenata, učesnika protesta još nije završio.

Sloboda udruživanja

Pretnje smrću aktivistkinjama udruženja "Osnažene"

Nakon što su objavile rezultate svog istraživanja o Telegram grupama u kojima se deli osvetnička i dečija pornografija, aktivistkinje Udruženja za osnaživanje i razvoj građanki i građana "Osnažene" počele su da dobijaju pretnje smrću i pretnje tužbama. Aktivistkinje su ukazale na rasprostranjenost ovog oblika rodno zasnovanog nasilja koji pogađa žene širom Srbije, a koji ostavlja višestruke negativne posledice po život žena koje budu žrtve osvetničke pornografije. Aktivistkinje su već ranije otkrивale javnosti postojanje ovakvih grupa, a krivične prijave protiv administratora grupa su bile odbačene. Institucije svojim nereagovanjem pokazuju da nemaju nameru da stanu na put ovakvoj praksi i da zaštite žrtve osvetničke pornografije. Kako ovo delo i dalje nije prepoznato kao zasebno krivično delo, jedino što preostaje je edukacija i podizanje svesti o ovom, ali i svim drugim oblicima rodno zasnovanog nasilja koje je duboko ukorenjeno u mizoginom i patrijarhalnom društvu koje ne sankcioniše nasilnike.

Službe bezbednosti pratile aktivistu

Nedeljnik Radar objavio je snimak na kome se vidi kako pripadnici službi bezbednosti u lokalnom restoranu krijući snimaju aktivistu Lokalnog fronta iz Kraljeva Predraga Voštinića, koji je bio na sastanku sa stranim posmatračima pred izbore u decembru prošle godine. Fotografije snimljene na ovom sastanku služile su kasnije za kampanju targetiranja aktiviste od strane lokalnih vlasti. Podsećamo da je Predrag Voštinić napadnut u septembru prošle godine, kada ga je vozač automobila oborio sa bicikla. Objavljeni snimci pokazuju da se aktivisti/kinje u Srbiji nalaze pod prismotrom vlasti, a da se svaki kritički odnos prema vlasti kažnjava a time se čak i život i bezbednost aktivista/kinja dovodi u opasnost.

Rezultati konkursa iz oblasti kulture kasne

Ministarstvo kulture još uvek nije objavilo rezultate konkursa iz različitih oblasti umetnosti koji stoga kasne već 4 meseca. Pored toga, Grad Beograd još uvek nije ni raspisao konkurse za kulturu i time je “uskratio podršku velikom broju umetničkih programa koji se realizuju u ovom gradu, čime je ozbiljno ugrožena umetnička produkcija domaćih autorki i autora”, saopštili su iz Nezavisne kulturne scene Srbije. Javni konkursi su često jedini izvor prihoda umetnika/ca i udruženja civilnog sektora, a netransparentnost i kašnjenja u celokupnom procesu dodeljivanja javnih finansija ugrožava stabilnost i opstanak civilnog sektora, a naročito onih udruženja u oblasti kulture gde su sredstva već ionako značajno ograničena.

Produžen pritvor bivšem vođi sindikata

Bivšem predsedniku Vojnog sindikata Srbije, Novici Antiću i njegovom saradniku produžen je pritvor. Vođe vojnog sindikata uhapšeni su pre 5 meseci pod sumnjom da su izvršili krivično delo pronevera, iako mnogi veruju da je reč o progonu politički nepodobnih vođa sindikata.

Kampanja protiv festivala “Mirdita, dobar dan”

Festival “Mirdita, dobar dan” koji spaja umetnike/ce, borce/kinje za ljudska prava, mirovne aktiviste/kinje i javne ličnosti sa Kosova i iz Srbije i neguje saradnju i izgradnju mira, od svog početka suočava se sa napadima od strane političara/ki. Izuzetak nije ni ova godina, kada se čini da je kampanja protiv festivala u punom jeku. U kampanju targetiranja uključili su se predstavnici/ce Srpske napredne stranke i njihovi koalicioni partneri, a pojedini su čak i zatražili zabranu festivala. Napadi na organizatore festivala usledili su zbog datuma održavanja, u periodu verskog praznika Vidovdana koji se vezuje i za istorijske događaje na Kosovu. U prorežimskim medijima danima je vođena kampanja širenja dezinformacija o festivalu čime su učesnici/e i organizatori/ke dovedeni u bezbednosni rizik. Nacionalistička hajka vođena od strane predstavnika/ca vlasti protiv kulturnog događaja i povezivanja dva naroda pokazatelj je neozbiljnosti ove vlasti koja sama učestvuje u dijalogu sa Prištinom na najvišem političkom nivou. Poštovanje različitosti i približavanje dve zajednice cilj je ove manifestacije, pa je suprostavljanje održavanju ovakvog festivala način manipulacije nacionalnim temama u svrhu samopromocije.